

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת בכורות

דפים כ"ה - ל', פרשת בהר תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדרף

דרף כה-כו

*שיער בכור שנשר. *דיני צמר שנשר.

שיער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון עקביא מתיר וחכמים אוסרין, ופלוגתייהו לר"י בשחטו אבל במת לכו"ע אסור, ולרב יוסי בשחטו לכו"ע שרי ופליגי במת ולר"ל איירי בהתירו מומחה ואם לאו לכו"ע אסור. והשמועות 1. בעלי מומין אוסרין בכל שהוא ולרבי יוסי יבוקר ובעי למימר דפליגי בגיזה ויבוקר האם הוי מום קבוע או עובר ואע"פ שלא התירו מומחה, ודחי שנחלקו בבדק ולא מצא האם נשאר בטומאתו, או בבדק ומצא האם תלינן שזהו מה שאבד. 2. התולש צמר מבכור תם ונפל בו מום ושחטו אסור, אמרינן דכל זמן שלא בדקו מומחה נחשב לתם. 3. ת"ק ורב יוסי פליגי במה נחלקו עקביא ורבנן, ובעי למימר דאיכא בינייהו התירו מומחה, ודחי דלת"ק פליגי בין במת בין בשחטו.

הלכתא בצמר שנשר 1. הלכה כר"י שסובר דפלוגתייהו בשחטו, דבעדיות תניא כוותיה וכן במשנה דאמרינן צמר המדולדל בבכור אם נראה עם הגיזה מותר איירי בשחטה וכתבנן אליבא דר"י. 2. צמר שנתלש מקרבן: בחטאת ואשם אין לגזור כיון דלא משהא ובכור ומעשר חיישינן כיון דמשהא, ופליגי בעולה שעיקרה אינה לכפרה אבל מכפרת על עשה. ומייתי דהתולש צמר מבכור תם אסור ומשמע דנתלש שרי וכ"ש בעולה, ודחי דאף נתלש אסור ותני תולש משום עקביא ונשר משום רבנן. 3. צמר המדולדל בבכור שנראה עם הגיזה מותר ושאינו נראה אסור, וזהו לר"ל כל שעיקרו הפוך כלפי ראשו ולר"נ כל שאין מתמעך עם הגיזה, ולאידך א"א לגיזה בלא נימין המדולדלות.

הדרן עלך פרק שלישי דבכורות!

פרק רביעי - עד כמה

דרף כז-כח

*טיפול הבעלים בבכור. *כהן המסייע. *תרומת חו"ל. *הלימודים בבכור. *שחיטה וראיית מום.

חיוב הטיפול בבכור ע"י הבעלים 1. בבהמה דקה שלשים יום ובגסה חמשים, להו"א שהוקש צאן לבכור אדם ושור לתבואה, ולמסקנא נאמר בשור כן תעשה לשורך ומסרן הכתוב לחכמים, ולרבי יוסי בהמה דקה שלשה חדשים כיון שטיפולה מרובה ששיניה דקות. 2. כהן שאמר בתוך הזמן שיתן לו, תם אסור דנראה ככהן המסייע בבית הגרנות, ושרי בזמן המקדש דהוי להקריבו וכן שרי ליתן לו בעל מום דהוי ע"מ לאכלו. 3. צריך לאכול את הבכור בתוך שנה בין תם ובין בעל מום, שנאמר שנה בשנה. 4. נולד לו מום בתוך שנתו מותר לקיימו כל י"ב חדש, ולאחר שנתו שרי לקיימו תוך שלשים יום מנפילת המום. 5. בזה"ז מותר לקיימו אפילו כמה שנים עד שיוכל להראותו לחכם שיבדקנו, ואחרי שהראהו שרי לקיימו שלשים יום.

דין כהן המסייע בבית הגרנות 1. אסור לתת תרומה בשכרן, ואם הביא להם חיללו ונענשים על כך במיתה. 2. חכמים בקשו לקנוס את הבע"ב ולחייבם להפריש שנית, אך חששו שיפרישו מהפטור על החיוב. 3. בכולם יש טוה"נ לבעלים, ושרי לקבל רק מישראל המבקש עבור קרובו הכהן ולא מכהן המבקש לקרובו, אבל ליכא טוה"נ במתנות כהונה כדי שלא יאכלום בהם הכהנים כמו חולין.

דיני תרומת חוצה לארץ 1. אין בה משום כהן המסייע בבית הגרנות. 2. בטילה ברוב, ורבה ביטלה ברוב ואכלה בימי טומאתו. 3. שרי לאכול ואח"כ להפריש. 4. אסורה באכילה רק על מי שטומאה יוצאה מגופו ומותר לטמא ליגע בה, ונאכלת ע"י כהן קטן או שנשרפת ומפריש עוד חלה ונאכלת לגדול. 5. נאכלת לטמא שרץ, ופליגי אי שריא לטמא מת שטבל.

הלימודים בבכור 1. מונין לפי שנה דידיה, שנאמר שנה בשנה או ילפינן מקדשים שנאמר בהם כבש בן שנתו. 2. נאכל לשני ימים ולילה, שנאמר שנה בשנה או שהוקשו לחזה ושוק של שלמים, ואין לומר שההיקש לתודה שנאמר יהיה לך. 3. ניתן לכהן שנאמר יהיה לך, או ובשרם היינו תם ובעל מום.

שחיטת בכור וראיית מום 1. שחט ואח"כ הראה את מומו שהוא קבוע, ר"י מתיר ור"מ אוסר כיון שנשחט שלא ע"פ מומחה. ואמרינן דלכו"ע בדוקין שבעין אסור כיון שיש מהם שמשנתנין, ופליגי במומין שבגוף האם גזרינן אטו דוקין שבעין. 2. מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו יקבר ומשלם מביתו, ומוקמינן בדוקין שבעין וככו"ע, ומשלם לכהן על בהמה דקה רביע דמיה משום גזירת מגדלים ועל בהמה גסה חצי דמיה. 3. פרה שניטל רחמה ר"ט האכילה לכלבים בטעות וסבר שיתחייב כיון שדיין שטעה משלם מביתו, ופטרינן דהטועה בדבר משנה חוזר וכן הוי מומחה לב"ד שפטור אף אם טעה בשיקול הדעת. 4. הנוטל שכר לראות בכורות אין שוחטין על פיו, אא"כ הוא מומחה כמו אילא ביבנה שהתירו לו חכמים ליטול סכום קבוע משום חשדא בין בנמצא בעל מום ובין שנמצא תם ולא נוטל עליו שכר שוב.

דף כט

*הנוטל שכר. *החשוד על הדבר.*

דיני הנוטל שכר 1. לדון ולהעיד דיניו בטלים, דילפינן ממשה שהיה בחנם, והתלמיד מחוייב ללמוד אפילו בשכר ואח"כ ילמד לאחרים בחנם. 2. להזות ולקדש לא חל, וזהו על מעשה ההזאה והקידוש אבל בשכר הבאה ומילוי חל ולכן מקודשת. 3. מותר לשלם מה שהפסידו, כגון שכהן נטמא בהליכה בבית הפרס דרבנן ולכן אינו יכול לאכול תרומה, ומותר להרכיבו על החמור ולתת שכרו כפועל בטל.

דין החשוד על הדבר 1. החשוד להטיל מום בבכור אסור לקחת ממנו בשר צבי דמיחלף בעגל, ועורות אם אינם עבדין ור"א שרי בשל נקיבה, צמר מלובן וצואי אסור, אבל טווי ובגדים שרי דמכיון שטרח בהם ש"מ שהם של היתר. 2. בשביעית אין לוקחין ממנו פשתן אפילו מסורק, ושרי טווי ואריג. 3. המוכר תרומה בתור חולין, לר"י אסור לקנות ממנו מים ומלח, ור"ש אוסר רק מה שיש עליו זיקת תרו"מ לאתווי קרבי דגים. 4. טבח מכר חלב הכליות בחזקת חלב הכנתא שהוא טהור, קנסוהו מלמכור אפילו אגוזים וכר"ש, מכיון שמגרה בזה את התינוקות ומביאים לו את החלב האסור.

דף ל

*חשוד לדבר אחד. *קבלת דברי חבירות. *מתיר לעצמו.*

דין חשוד לדבר אחד ומ"ט 1. חשוד על השביעית אינו חשוד על מעשר שני כיון דחמירא שצריך חומה, והיכן ששביעית חמורה הוי חשוד. 2. חשוד על מע"ש אינו חשוד על השביעית כיון דחמירא שאין לה פדיון, ולר"מ החשוד לדבר אחד חשוד לכל התורה כולה. 3. החשוד על שביעית ומעשרות שהם דאורייתא, כ"ש שחשוד על טהרות דהוי דרבנן, משא"כ איפכא. 4. אמרינן דחשוד אף על שביעית, כשלא ראינוהו שנוהג בצניעא בתוך ביתו, או בחשוד שקיבל וחזר ונחשד. 5. ע"ה שקיבל עליו דברי חבירות, אם נחשד לדבר אחד הוי חשוד לכל התורה כולה, ולחכמים חשוד רק לדבר זה. 6. גר שקיבל עליו ד"ת ונחשד לדבר אחד הוי חשוד לכל התורה, ודינו כישראל מומר שאם קידש הו קידושין.

קבלת דברי חבירות 1. לא מקבלין אם אמר חוץ מדבר אחד: בחבר, גר, כהן ולוי. 2. לת"ק צריך שנראהו שנוהג בצניעא ואז מקבלים ואח"כ מלמדין אותו, ולרשב"י בין כך מקבלין אותו ולמד והולך. 3. מקבלים לנט"י של חולין בטהרה אף בלא טהרות, אבל לא איפכא. 4. מקבלים לאלתר אם קיבל עליו שינהג כמו חבר לכה"פ לשלשים יום, ולב"ש בעינן י"ב חדש. 5. צריך לקבל בפני שלשה חברים, בת"ח פליגי האם צריך לקבל או אף מקבלים בפניו, וזקן ויושב בישיבה א"צ לקבל. 6. פליגי האם בני ביתו ג"כ צריכים לקבל בפני שלשה, וחבר שמת בני ביתו הם בחזקתם עד שיחשדו, וכן דין חצר שמוכרין בה תכלת. 7. אשת ע"ה שנשאת לחבר וכן בתו ועבדו צריכים לקבל, ומת"ח לע"ה לר"מ צריכים לקבל ולחכמים לא. 8. קבלו וחזרו בהם, לר"מ לא מקבלים עולמית, לר"י מקבלין רק בחזרו בפרהסיא ולא"ד אם חטאו במטמוניות, ולר"ש תמיד מקבלין. 9. חבר שנעשה גבאי נדחה, ואם חזר בו פליגי אם מתקבל שוב.

הדברים שמותר בשל עצמו, ומדוע 1. בכור שרי רק בתלתא, אבל בחד אפילו מומחה אסור. 2. רואה את קדשיו, דהוי בידו שהרי יכול להשאל עליהם. 3. וכן מעשרותיו, כיון שיכול להטיל מום בכל עדרו. 4. נשאל על טהרותיו, כיון שראויים לו בימי טומאתו.

הדרן עלך פרק רביעי דבכורות!

שאלות לחזרה ושינון

ה. שחיטת בכור וראיית מום (4)

אָדף כה-כו

- א. המח' בשיער בעל מום שנשר, המקרה שנחלקו והשמועות (3)
ב. הלכתא בצמר שנשר (3)

אָדף כט

- א. דיני הנוטל שכר (3)
ב. דיני החשוד על הדבר (4)

הדרן!

אָדף ל

פרק רביעי- עד כמה

- א. דין חשוד לדבר אחד, ומ"ט (6)
ב. קבלת דברי חבירות (9)
ג. הדברים שמותר בשל עצמו ואינו נחשב נוגע, ומ"ט (4)

אָדף כז-כח

- א. חיוב הטיפול בבכור עיי הבעלים (5)
ב. דין כהן המסייע בבית הגרנות (3)
ג. דיני תרומה חוצה לארץ (5)
ד. הלימודים בבכור (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מהודדין בפיך.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מוזר יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי,
סימני הדרף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר
לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות**

מהודדין בפיך

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~345~

המערכת